

14. maj 2013

Else Larsine Cathrine Larsen og Jens Kristian Larsen

Denne fortælling handler om mine oldeforældre på min farmors side Else og Jens Larsen fra Odsherred.

Eses fødsel

Else blev født i Nørre Asmindrup i Odsherred den 31. marts 1844. Hendes forældre var Frederikke Marie Olsdatter fra Herfølge, og Lars Hansen fra Hønsinge. Hun var den yngste af parrets 4 døtre, og faderen Lars Hansen døde kort før hendes fødsel den 4. marts 1844 i en alder af kun 45 år. Moderen giftede sig allerede den 20. september 1844 i Nørre Asmindrup kirke med husmand Lars Jensen, og de fik en fælles datter i 1847.

Else blev døbt den 8. april 1844 i Nørre Asmindrup kirke. Faddere var Anders Jacobsens barn, Ane Pedersdatter i Møllerup, Egebjerg, Niels Larsen i Asmindrup, Lars Jensen i Asmindrup, Jørgen Christiansen i Asmindrup og Sidse Hansdatter i Svinninge.

Nørre Asmindrup kirke. Fra kirkens hjemmeside.

I de gamle dokumenter optræder hun med forskellige varianter af sit navn, som f.eks. Eline Larsine Katrine Larsen, Else Larsine Cathrine Larsdatter, Lars Sine Larsdatter, Larsine Larsdatter og også Sine Larsen.

Eses ungdom

Else blev vaccineret den 7. september 1844 af læge Kongsted, og hun blev konfirmeret i Nørre Asmindrup kirke den 2. april 1858. Hun fik karakteren meget godt for kundskaber og godt for opførsel.

Fra min fætter John Milo Larsen har jeg kopi af hendes skudsmålsbog.

Faktaboks:

En skudsmåls bog bestod af tre ark skrivepapir, der var indbundet med stærkt pap og forsynet med en snor, der var fastgjort til et segl for at sikre mod forfalskning.

På det første ark, som var forsynet med et stempel, skulle sognepræsten eller politimyndigheden skrive navnet på, hvem skudsmålsbogen var udstedt til, hvornår den var blevet udstedt, og i hvilken by, sogn og amt den var udstedt. På de næste sider fulgte et uddrag af gældende lovgivning. Herefter fulgte en række personlige data som navn, forældre, fødselsdag m.v.

Til sidst var der plads til, at husbonden kunne skrive, hvornår pågældende var blevet ansat, hvor længe tjenesten varede, og hvilken anbefaling (skudsmål) han kunne give den pågældende.

Uddrag

af

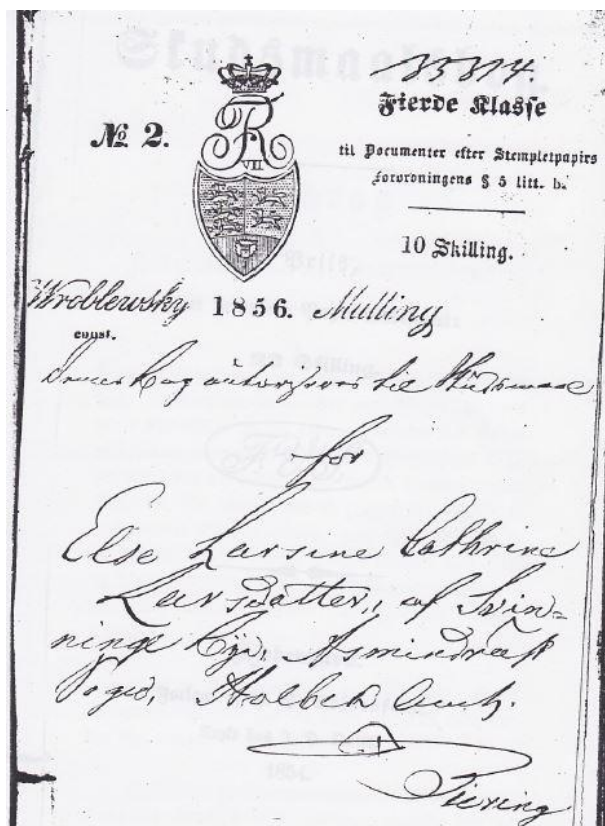
Lovebestemmelserne om Skudsmaalsbøger.

§ 1.

Enhvert Tjende bør være forsynet med en Skudsmaalsbog. Forinden en saadan Bog maa bruges, forsynes den i Kjøbenhavn og de øvrige Kjøbstæder med Politisørighedens, men paa Landet med Sognepræstens Segl, der sættes paa den Lidse, der er dragen gjennem Bogen. Den, der ikke allerede ved Udgangen fra Skolen er forsynet med Skudsmaalsbog, men ellers skal anskaffe en saadan, bør, forinden Bogen forsynes med Segl og Titel, forevise de fornævnte Embedsmænd Døbeattest og andre Deviser, hvorefter det Fornødne indføres i Bogen.

§ 2.

Naar en Skudsmaalsbog er fuldstreven, og en ny derefter anskaffes, bør den ældre fremdeles tilligemed den nye bevares af Tjendet.

Forsiden af Elses skudsmålsbog

Lovsigeinden Eschmanns hustru
 og Lærerdatter, nu Datter af
 Just Lars Hansen og hustru
 Berette Marie (Lærerdatter, født
 af Bn Martie 1844, og nævnt
 i bogen af 17de Septbr 1844 af
 distriktslege Skovfoged, blev
 af den forrige ande hustru hustru
 af Arminsdrup Høst f. d. 1844
 af rigt L. a. Høst h. l. l. l. l.
 i Arminsdrup
 Tjente og nævnte hustru
 af den forrige hustru hustru
 meget god, religiøs hustru
 hustru, hustru og nævnte
 god, og for sig selv hustru
 nu hustru og nævnte hustru
 Ophøjede; hustru for den hustru
 hustru af
 Uig for sig selv hustru 1858
 Hustru

Fakta siden i Elses skudsmålsbog.

Af skudsmålsbogen fremgår, at hun havde følgende arbejdsforhold:

- 1. maj 1858 – 1. maj 1863: Tjente hos Mads Hansen
- 1. maj 1863 – 1. maj 1864: Tjente hos F. Larsen
- 1. maj 1864 – 1. nov. 1865: Tjente hos Søren Madsen Nygaard
- 1. nov. 1865 – 1. nov. 1866: Tjente hos L. Jensen, Borrevang

Larsen og Hustru
Larsen og Hustru
den 1/2 Mai 1863
1/2 Mai 1864
Sigt Kro d. 1/2 Mai 1864
F. Larsen

Dokumentation for ansættelsen hos F. Larsen i 1864

Jenses fødsel

Jens blev født den 3. december 1843 i Asnæs på Odsherred. Hans forældre var Johanne Jensdatter fra Nørre Asmindrup i Odsherred og Lars Olsen fra Fårevejle, og han var nr. 2 barn ud af en lille børneflokk på 3. Faderen var daglejer i Høve og siden maltgjører samme sted.

Han blev døbt den 21. jan 1844 i Asnæs kirke, og faddere var gårdmand Anders Pedersens datter Sidsel Marie, gårdmand Jens Hansen, og Peder Larsen alle af Høve.

Jenses ungdom

Han blev vaccineret af læge Kongsted den 6. august 1844, og den 11. april 1858 blev han konfirmeret i Asnæs kirke med karakteren god for kundskaber.

Bryllup

Else og Jens blev gift den 7. december 1866 i Højby kirke. Forlovere ved vielsen var brudens stedfader Lars Jensen fra Svinninge og brudgommens fader Lars Olsen fra Ellinge Lyng.

Børn

Ægteparret fik 3 børn:

1. Lars Peter Larsen, født den 23. marts 1870.
Han adopterede Aksel Larsen, der blev gift med Else Larsen, ældste datter af hans lillesøster Anna.
2. Johanne Marie Larsen, født den 28. november 1877
Hun blev gift med Peter Anton Olsen, der bl.a. ejede Vig Kro og pensionatet Høve Mølle
3. Anna Kirstine Larsen (min farmor), født den 10. januar 1886

De 3 søskende som voksne: Marie, Lars Peter og Anna. Fra John Milo Larsens fotoalbum

Stillinger og købmandsbutikken i Ellinge Lyng

Jens havde skiftende stillinger gennem tiderne. I 1870 er han husfader og skrædder, i 1877 er han høker i Højby, i 1880 er han husfader og jordbruger i Ellinge Lyng og i 1890 er han høker, husmand og kromand i Ellinge Lyng.

Sådan så familien ud ved folketællingen i 1880:

Holbæk, Ods, Højby, Ellinge Lyng, 8 et hus, 546, FT-1880

Navn,	Alder, Civilstand, Stilling i husstanden, Erhverv , Fødested
Jens Kristian Larsen,	36 , Gift, Husfader, jordbruger, , Asnæs Sogn
Eline Larsine Katrine Larsen, født Larsen,	35 , Gift, Hans hustru, , Asmindrup Sogn
Lars Peter Larsen,	9 , Ugift, Deres børn, , Her i Sognet [Højby Sogn, Holbæk Amt]
Johanne Marie Larsen,	2 , Ugift, Deres børn, , Her i Sognet [Højby Sogn, Holbæk Amt]
Inger Margrete Larsen,	44 , Ugift, Tjenestepige, , Asmindrup Sogn

Og sådan så familien ved folketællingen i 1890:

Holbæk, Ods, Højby, Ellinge Lyng, , Ellingelyng 1 Hus, 6, FT-1890

Navn,	Alder, Civilstand, Stilling i husstanden, Erhverv , Fødested
Jens Kristian Larsen,	46 , Gift, Husfader, Høker, Asnæs Sogn, Holbæk Amt
Else Larsine Katrine Larsen,	45 , Gift, Husmoder, -, Assendrup Sogn, Holbæk Amt
Johanne Marie Larsen,	12 , Ugift, Barn, -, Højby Sogn, Holbæk Amt
Anna Kristine Larsen,	4 , Ugift, Barn, -, Do [Højby Sogn, Holbæk Amt]
Lars Peter Larsen,	19 , Ugift, Logerende, Smedesvend, Do [Højby Sogn, Holbæk Amt]
Georg Müller,	17 , Ugift, Logerende, Smedesvend, Kjøge

Huset I Ellinge Lyng blev bygget i 1873, og det ligger på Lyngvej i Ellinge Lyng ved sidevejen Mosevej. Det blev indrettet med en lille butik, som barnebarnet Else Jørgensen omtaler i sine

erindringer. Omkring 1950 indehaves det af "Lyngens købmand". I 1970 hedder det "Kramboden". Omkring 1980 overtages det af et par alkoholikere, som bl.a. driver smugkro i sidebygningen, og huset forfalder samtidigt meget. I 1994 overtages det af den nuværende ejer. Hun renoverer det kraftigt, udbygger det bagud væk fra vejen, og køber også nabobygningen, hvor der også har været butik. Hun omdøber stedet til "Gobelin Gården", og det er nu i fin stand.

På et postkort med billede af sin familie og fødegården i Ellinge Lyng skriver Anna til sin kommende mand Niels Peter den 31. oktober 1908: "Hvorfor skriver du dog ikke? Nu er det jo ved at være en Maaned siden jeg kom hjem, og jeg har ikke hørt noget fra dig endnu, du er da vel ikke syg? skriv - nu Søndag hvis ikke du har før du får dette, og lad mig dog høre af hvad grund du har ventet så længe. Kan du kende os alle sammen, du kan nok se at vi har solen lige i Ansigtet. Peter ligger og har været meget syg, men nu er det da lidt bedre, han har ligget i godt 8 dage. Hils dem alle i Huset fra Mig. Venlig hilsen A. Larsen."

Det er min farmor Anna i den lyse trøje midt i billedet.

Jenses død

Jens døde den 22. august 1897 i Ellinge Lyng i en alder af kun 53 år, og han blev begravet den 30. august på Højby Kirkegård. Begravelsen blev forestået af Pastor Freuchen.

Eses død

Ese døde få år efter, nemlig den 13. marts 1900. Hun blev også begravet på Højby Kirkegård den 19. marts, og begravelsen blev forestået af sognepræsten.

Kilder

- John Milo Larsen
- Folketællingen 1845
- Folketællingen 1850
- Folketællingen 1870
- Folketællingen 1880

- Folketællingen 1890
- Skudsmålsbog for Else Larsine Larsen
- Slægtsforskerens ABC af Jørgen Green
- Kirkebøger
- Nørre Asmindrup kirkes hjemmeside

Arne Bjørn Jørgensen